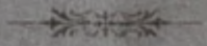
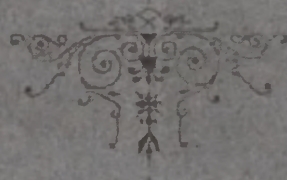

Василь Левский
(Дияконътъ)

ЧЪРТИ ОТЪ ЖИВОТА, ДЪЯТЕЛНОСТЪТА И ТРАГИЧЕСКАТА МУ КОНЧИНА.

ПО СЛУЧАЙ ПАРАСТАСА НА 9-а МУ ГОДИШНИНА.

СРЪДЕЦЪ

1882.

ВАСИЛЬ ЛЕВСКИЙ

Роденъ 1837 г. въ г. Караво, обѣснъ отъ Турцитъ 1873 г. 6 Февруарий
въ Сочня.

ВАСИЛЪ ЛЕВСКИЙ

(ДИЯКОНЪТЪ)

ЧЪРТИ ОТЪ ЖИВОТА, ДѢЯТЕЛНОСТЪТА И ТРАГИЧЕСКАТА МУ КОНЧИНА.

ПО СЛУЧАЙ ПАРАСТАСА НА 9-а МУ ГОДИШНИНА.

СРЪДЕЦЪ

1882.

ВАСИЛИЙ ЛЕВСКИЙ.

Василий Левский, (впоследствие «дияконътъ») е роденъ въ Карлово около Петровденъ въ 1837 година отъ родители бѣдни, които едвамъ сж се поминували. При всичката си сиромашия родителитѣ му сж полагали особена грижа да го направятъ книжовенъ човѣкъ, да му отворятъ очитѣ, защото сж силно жалѣли, че тѣ сами сж остали прости и невѣщи людѣе.

Ранний си дѣтскій възрастъ Левскій е проживѣлъ подъ родителски надзоръ въ Карлово, гдѣто той е ходилъ «нѣколко години» въ мѣстното училище. Измежду другитѣ свои съученици, Левскій се е отличилъ съ особена рѣзвостъ, живъ и впечатлителенъ характеръ, и никога не е търпѣлъ обида и неправда, както къмъ себе си, така и къмъ друго. Въ всичкитѣ му постѣпки главна чърта е била постоянство и рѣшителностъ. Това еднакво припомневатъ неговитѣ познаници и приятели, това се потвърждава впоследствие всецѣло въ неговий животъ като дѣецъ пароденъ дори до самата му трагическа смъртъ.

Когато Левскій е билъ 13—14 годишенъ, трѣбвало да остави Карловското училище, едно, може би, поради туй, че родителитѣ му не сж били стижни повече да го учятъ, а друго, което ще да е по-вѣроятно, че вуйка му, Пгуменътъ, *Хаджи Василъ*, го е завелъ въ Желѣзникъ (Ст Загора) и го е настанилъ въ тамошното училище. Вуйка му е забѣлѣжилъ рано хубавитѣ му способности, и не е щѣлъ да заглѣхнѣтъ тѣ въ таквазъ една бодра и

твърдѣ рано развита натура. Левский, съ своитѣ способности и рѣдко прилѣжаніе е придобилъ особенната привързанность и обичь на вуйка си: той е обожавалъ вуйка си за неговитѣ грижи и старания да го «научи добръ на книга», нѣ за това го е слушалъ и безусловно му се е покорявалъ.

Слѣдъ три години Хаджи Василь се е прибралъ пакъ въ Карлово и довѣлъ назадъ и Левский, който до тогасъ 3 години е ходилъ въ Ст. Загорското училище. Тежко е било сега на младий Левский да се върне пакъ въ Карловското училище, гдѣто той не е могълъ да удовлетвори своята жѣдность за учение.

Настѣпва зрѣлъ възраст, настанватъ буйни млади години — това ще да е било около 17-18 година — а Левский, при своята живость и любознателность не е находитъ срѣдство да се съсрѣдоточи въ нѣщо. Вуйка му, Хаджи Василь, по тогавашнитѣ понятия, е броилъ за Левский най-гольмо щастіе, ако е могълъ да го придума да стане калугеръ. Види се, вуйчу му е било при сърдце да завѣщае на Левский своя калугерски занаятъ. Левский само отъ една голѣма обичь къмъ вуйка си е склонилъ да се постриже въ монахи въ Софотский мѣнастирь, и то съ условие, че вуйка му ще го праща още на учение. И наистинх, Левский е ходилъ слѣдъ това да се учи още нѣкое врѣме въ Карловското училище, гдѣто той и «свършилъ» 4-й классъ споредъ тогавашната программа. Нѣ калугерската ряса не е обѣщавала за Левский нищо привлекатно. Съ свойственната нему рѣшителность и постоянство, той рѣшилъ еднажъ за винаги да остави студената мѣнастирска самотия и да тражи животъ между живи и мислящи людѣе. Калугерството, това «отреченіе отъ міра сего» не е давало душевна храна на една жива и за работа създадена натура, каквато е билъ Левский. Заразата унаслѣдена отъ фанариотската школа, която е образувала отъ «почърнената братия» живо цѣлѣно невѣжество и тъмнота, произвѣла е въ младата душа на Левский глѣбоко отвръщение. Рано и ясно е съзнавалъ и видѣлъ той истинската причина на таквоязъ окаянно положение, въ което е кѣнѣло тогасъ нашето чърно духовенство. Въ рабството, политичес-

кото рабство е видѣлъ той сичкото зло. Той е глѣбоко вѣрувалъ, че политическата свобода на Българскій народъ ще роди и просвѣтени добри пастири, изъ устата на които човѣкъ и при ражданието си и при умираието си чува слово на благословия и утѣшеніе.

За единъ младъ свѣжъ юноша, надаренъ съ сила и прѣкрасни способности, калугерскій животъ, какъвто Левскій е наблюдавалъ отблизко у вуйка си Игумена, съ неговата просия и тунѣдство, е представлявалъ за него твърдѣ непривлекатна перспектива. Левскій рано е изстинжалъ къмъ всичко калугерско, у него е залѣтѣла мисль да се отрече отъ студената бездѣйствена мѣнастирица.

Тази своя мисль, която е зрѣяла нѣколко години въ главата му, Левскій осъществилъ 1862 година 3 марта.

Една заранъ, рано Василъ Левскій лицева отъ Сопотскій Мѣнастирь и наскоро се чува, че той е минжалъ въ Сърбія, за да постѣпи тамъ въ четата на знаменитий Раковскій. Въ това врѣме възстанието се е подготвяло извѣтрѣ и работяло се е съ надѣжда, че ще дойде на помощъ отъ нѣкъ добръ организуваната чета на Раковскій. За емисаръ въ тоя случай е служилъ Левскій. Подъ прикритіе на своята рѣса, той е работѣлъ дѣятелно и сполучливо въ полза на възстанието въ Габрово (1862); той е оставалъ тукъ прѣзъ всичкото врѣме, даже когато Турекото Правителство бѣ открило заговора и до нѣйдѣ си бѣ развалило плана на Раковскій. Нъ Левскій си остана въ Габрово, и тукъ той 8 1/2 мѣсеци се поминуваше съ Хабаджилжкъ съ надѣжа да дочека по стодно врѣме за дѣйствуване.

Слѣдъ това, когато турекитѣ прѣслѣдвания бѣхъ нѣколко поутихнали, Левскій се връща пакъ въ Карлово, и на връхъ великъденъ 1863 г. снима отъ себе си калугерската рѣса. На Георгиевъденъ, сѣщата година, той се главява учитель въ с. Войнягово. Въ двѣ годишнето си тука учителствуване образувалъ една малка дружина, за да даде отпоръ на турекитѣ разбойници, които често сѣ нападали отъ Стрѣмско.

Подиръ това, Левский прѣминува да учителствува въ с. Ени-
къой (Тулчанско) и слѣдъ 6-мѣсечно учителствование минува
въ с. Конгасъ, тукъ той учителствувалъ само 3 мѣсеца. Нъ въ
това кратко врѣме той успѣлъ да образува дружина юнаци съ
цѣлъ да прѣслѣдва черкеситѣ, които тогазъ върлувахъ по цѣла
България, особено въ Добружа

Извѣстието, че въ гостеприимна Ромъния се готвяла чета да
мине въ България, за да повдигне населението противъ отколѣ-
шнитѣ наши врази, привлекло е и Левский въ Букурещъ. Тукаш-
ний Революционний Комитетъ е оцѣнилъ напълно способноститѣ
на Левский. Той е билъ избранъ за емисаръ, да дойде въ Бъл-
гария да подготви систематически въстанието.

Отъ Ромъния Левский избралъ за въ България най скорий и
сигорний пътъ. Както винаги, така и сега, пътятъ е билъ прѣзъ
столицата на падишахъ и на въплотената ориантална азиатия.
Прѣзъ Цариградъ, Одринъ и Пловдивъ Левский достигналъ най
напоконъ въ Карлово. Тукъ той прѣстоилъ 7 дни, докато го поду-
пило турското правителство и напустило станъ шпиони да го от-
криятъ гдѣ е. Нъ Левский съ свойственната нему ловкостъ лесно
издѣбналъ бдителността на падишаховото правителство и скоро
прѣзъ Калоферъ-Шипка-Габрово намѣрилъ се е въ Влашко.
Трѣбва, наистинж, да се признае, че не лесно е било за Левский
да изщукне отъ мръжата на шпионството, което бѣ обмотало на-
шето отечество въ върлото царуване на знаменитий Медхатъ-
паша, когато въ България по мегданитѣ бѣха насадени повече
бѣсилки отколкото дървета.

Въ 1867 г. Василъ Левский се явява вече енергиченъ дѣецъ
въ народното българско движение. Името на «диякона» се знае
вече не само по венчкитѣ български градища, нъ и по селата.
Той внушаваше уважение къмъ себе си не толкова съ физическа
сила и храбростъ, колкото съ умѣние да заинтересува, да усвои
сърдцето на слушателя. При хубавитѣ му уметвенни дарования,

които сега вече се показахъ въ пълното имъ развитие и зрѣлость, еждбата не бѣ го обидѣла и съ даръ слова. «Языкътъ му работи и главата му съче, него трѣбва да пратимъ за работа». . . . се казваше въ комитета въ Букурещъ, когато той се избираше за емисаръ въ България. Левский никога не се отказваше, той бѣ винаги готовъ да изпълни и най-мъчното поръчение, и не се боеше ни отъ огънь, нито отъ вода. У него имаше желѣзна воля и самообладание, каквото рѣдко се срѣщаше у другитѣ наши юнаци въ народното ни движение. Въ тежки и критически минути, той не е губилъ присѣтствие духа.

Прѣзъ сѣщата 1867 г. Левский бѣ избранъ за знаменосецъ въ Панайотовата чета, която вече съ голѣми мъжи бѣ минѣла отъ Влашко и въ това врѣме бѣше се установила въ Стара Планина надъ Карлово, отечеството на Левский.

Прѣзъ Юний мѣсець (не се помни кой день и число) Левский по поръчание на воеводата, слѣзва да иде въ Карлово, за да се виде «по важна работа» съ цѣкой други работници по народнитѣ работи. На пътя, близъ Гюрешъ-Каръ той налѣтѣлъ случайно на караулъ отъ трима турци. Веднага засѣдва задъ окопътъ на единъ гюль и, като захваналъ добра позиция, безъ да грѣмва, принудилъ турцитѣ да се скриятъ въ Карлово. Левский влѣзва въ града и прѣстоява до зараньта у Христа Райковъ. Нѣ тримата исплашени турци извѣстяватъ на Мюдурина, че видѣли единъ Комита. Самото име «комита» внушаваше страхъ на турцитѣ, които хубавѣ знаяхъ какви хора сѣ комититѣ. Още първата заранъ дига се потеря да лови «комитата». Прѣдводителитѣ въ тая потеря бѣхъ Джинджи Мустафа и Тосунъ-бей, които ходиха наистинѣ да ловятъ кокошки и да ѣдятъ банници по колибитѣ и по селата, а не да трѣсятъ комита.

Левский избѣгна безъ да го забѣлѣжи нѣкой, нѣ трѣбваше да измѣни прѣдварително начертаний пътъ, за да се срѣщне пакъ съ четата. Подиръ единъ цѣлъ день четата, като не дочаква дивона прѣдъ видъ на една опасностъ, отетжива на вжтрѣ въ планината. На другий день четата се смѣрала съ Панайота и го принудила по вишегласие да чака Левский.

Левский на другий день застигналъ четата въ Златишката Планина; тука комититѣ безъ малко сж щѣли да уловѣтъ Златишкий Каимакамъ, който ги е гонилъ съ потеря.

Наскоро четата, като не доби нѣкое особено подкрѣпление отъ страна на притиснатото население, прѣселѣвана отъ всждѣ, найсѣптиѣ преминва въ Сърбѣя. Въ Бѣлградъ се отвараше тогасъ така наречената „Българска Легия“, която за България принесе, може-бити толкова полза, колкото и казацкитѣ пѣлкове на Саджкъ-Паша (Чайковский). Нѣмаше що да се прави, противъ настроението си дияконъ Левский, съ нѣколцина други отъ сжщата чета, постѣпи въ речената „Легия“ и стоя тамъ до убиванѣто на князя Михаила, когато и самата легия се разсѣя.

Прѣзъ зимата (Декемврий) 1867 год. Левский се прѣсели въ Влашко. Тука българскитѣ емигранти току-речи винѣжги сж по-срѣщани съчуветвенно отъ нашитѣ съсѣди-ромѣжги. Въ Букурещъ той сега трѣбваше да се види съ мнозина въ комитета за да се обмисли планъ за по-рационално дѣйствиување.

Какъвъ е билъ новий планъ на нашитѣ воеводи не се знае, нѣ въ началото на 1868 год. ний видимъ Левский пакъ въ четата на Панайота. Тя се тѣкмѣше наскоро да послѣдова подиръ Хаджи Димитровата, която бѣше вече отсамъ Дунава.

Нѣ несполуката на Х. Димитра отѣи волята на Панайота за прѣминување въ България. И така, наедно съ четата, Левский прѣстоя цѣла 1868 год въ Влашко.

Презъ Априлий м. 1869 година, съ подробни инструкции отъ комитета и опрѣдѣленъ планъ, дияконъ Левский минува пакъ въ България да организува възстанието. Рѣшило се бѣше вече сега да се организуватъ комитети, да се събиратъ срѣдства и да се приготвява народътъ вслѣчески за едно всеобще възстание, когато му дойде часътъ. Външнитѣ нашествия, организување чети въ Влашко и прѣминување съ голѣми загуби Дунава, накара найсѣптиѣ нашитѣ воеводи и комитети да се убѣдѣтъ, че съ това

ше се дава само материялъ на европейската дипломация нишѣти да отнема значението на нашето народно движение, като го приписва на Влахия, или Руссия, а не на самия български народъ.

Нъ и турското Правителство не дрѣмѣше: то бѣ наводнило цѣла Влахия съ шпиони, между които най-много се подвизавахъ гърци изъ фенерската школа.

Ето защо Левский се стараяше да утъкли възнаннето по една программа и да съобщи на движението чистъ народенъ характеръ. А за тая пѣль той бѣ уредилъ цѣла мрѣжа отъ комитети и агенти по градищата низъ цѣла (Сѣверна и Южна) България, които имахъ постоянни сношения помежду си и съ Централний Комитетъ.

Въ 1869 г. прѣзъ Юлий м. Левский прѣвъ пхтъ се компромитира явно прѣдъ турското правителство. Въ Сопотъ турцитѣ уловихъ палтото му, нъ той самъ избѣгна благополучно.

Не възможно е тука да се прѣброжѣтъ градищата, дѣто е билъ Левский, и лицата съ които той е ималъ работа. Това би съставило цѣлъ томъ. Ние ще прѣдоставимъ тия подробности за бѣдѣшии историкъ да ги приведе въ извѣстность.

Прѣзъ сѣщата година ние видимъ, че Левский самъ повежда чета и въ село Асавжрово (Сърнено-Горско) наказва Хаджи Мустафа за това, че братѣтъ на той послѣдний страшно върлувалъ по Добруджа и правилъ голѣми пакости на българитѣ.

1869-та година бѣше горѣща година за цѣлъ български народъ. Тога сѣ происхождаше още борба по «църковний въпросъ» между българи и гърци. Трѣбваше българскиятъ народъ да заяви енергично своето сѣществуване и чрѣзъ разнитѣ движения да понуди турското правителство да го рѣши по-скоро и въ наша полза. Четитѣ на нашитѣ воеводи и движението между народа услужихъ дѣйствително до нѣждѣ. Църковний въпросъ биде рѣшенъ. Съ неговото рѣшение Султанското правителство признаваше вече прѣдъ свѣта българскиятъ народъ за историческа единица, правата на която бидохъ потвърдени съ фирманъ. Слѣдъ рѣшеннето на Църковний въпросъ трѣбваше всичко на врѣме да утихне, поне съ нѣлъ, да се покаже, че народѣтъ до нѣкадѣ е задоволенъ отъ Султановата милость. Нъ въ сѣщето врѣме за да се отвлѣчеше вниманието на турскитѣ власти, та да можѣше

да се работи по-сериозно. Левский бѣше приложилъ всичкиѣ си старания за мирно развитие и организуване на комитети по всичѣ градища изъ България и поради това избѣгваше, всеко явно стълкновение. Имаше съмнѣние, че нашето народно движение въ много помогна и може да се каже, ускори до нѣидѣ църковний въпросъ. — Левский прѣзъ това врѣме патуваше отъ градъ на градъ постоянно въ разни облѣкла и подъ разни видове. До 1873 година той обикаляше цяла България и бѣше доста добръ сполучилъ да организува съобщенията между разнитѣ комитети и знаеше почти всичко, що ставаше по градищата.

Той е билъ въ Пловдивъ, когато куриеръ му е съобщилъ, че по «Тетевенското приключение» мнозина сж вече осждени на заточение. На бързо той се е върналъ отъ Пловдивъ, и когато е обикалялъ Търновското окръжие за да събере дружината си съ цѣль да нападне на полицията и съ сила да освободи осжденитѣ по-горѣ, щатемъ той застанжлъ въ Ловечъ въ къщата на *попъ Кръстю Тодоровъ-Никифоровъ*, за да прѣнощува. Юнака не подозрѣвалъ какво зло на главата му се кроило!

Този сжщий попъ Кръстю прѣдава Левский на турекитѣ власти, тоя юда не трепнжлъ, когато се е рѣшилъ да прѣдаде брата си въ вражески ржцѣ на смъртъ. Тоя служителъ Христовъ, нѣ сжщий слуга на лукавий, тоя попъ на когото името ще остане пятно въ историята на българекото освобождение, самъ е съдѣйствувалъ и помагалъ на турекитѣ зацни да уловжтъ народний мессия и, споредъ думитѣ на очевидци, прѣвъ е дигнжлъ ржка за да нанесе ударъ на Левский, когато той се е спасявалъ.

Три часа на раздалечъ отъ Ловечъ въ хаѣ на Христо Цонювъ въ с. Какрина, слѣдъ незначително съпротивление е билъ хванатъ Левский, прѣселѣдованъ отъ Чаушъ Бошнякъ Хюсеина. Това е било на 26 Декември 1872 год. Отъ Какрина Левский е билъ заведенъ въ Търново, а оттукъ е билъ върнатъ въ Ловечъ, отдѣто подиръ единъ нснитъ е закаранъ въ София, за да му рѣшжтъ участьта!

Народний страдалецъ въ София е билъ изложенъ на всевъзможни испитания и искушения. Турекий фанатизмъ съ мжки и

тързания се е стремилъ да истръгне нѣкоѣ самопризнание у тоя мѣченикъ за народното възраждане. Нѣ напусто сѣ били всичкитѣ старания на турскитѣ власти; тѣ сѣ дохождали въ отчание, че не сѣ могли никакъ да хванѣтъ дума отъ него, та чрѣзъ това да могатъ да раскриятъ цѣлото заготовено възстание. Неговитѣ прощически отговори*) срѣщу запитванията на турскитѣ власти показватъ ясно съ какво прѣзрѣние е гледалъ той на смъртта съ всичкитѣ ѣ предшествующи потресения. Нанестинаж, само силенъ и постояненъ характеръ, може да произведе таквоя рѣдко самопожъртвование за общето благо. Само твърдо убѣждение въ светостта на дѣлото е крѣпило неговий духъ, който не се е смутилъ нито една минута, а е съхранилъ бодрость до край. Съ твърда вѣра и спокойствие въсприе той търновий вѣнецъ за народната свобода. Съ достоинство дочака той мѣченишка кончина. На 6 Февруарий 1873 Левский би обѣсенъ накрай София.

На бѣдѣщия български историкъ се прѣдоставя да изложи точна и вѣрна характеристика на знаменитий отъ сега днаконъ Левский. Читателтъ ще опрости пропускитѣ и недомолвкитѣ по дѣлата и подвигитѣ на нашия юнакъ: това сичко е написано въ нѣколко часа прѣдъ деня на парастаса му въ София, на 21 Мартъ 1882 г.

Ето какъ се описва още трагическата смъртъ на Левский въ стихотворението на другъ единъ български подвижникъ, Ботьова:

О! майко моя, родина света,

Защо тѣй жално, тѣй мило плачешъ?

Гарваню, и ти птицо проклета,

На чий гробъ тамъ тѣй грозно грачешъ?

Охъ! зная, зная, ти плачешъ майко,

За туй, че ти си чърна робиня,

За туй, че твойтъ свещенъ гласъ, майко,

Е гласъ безъ помощъ гласъ въ пустиня,

Плачи тамъ близу край градъ София,

Стърчи, азъ видѣхъ чърно бѣсло.

*) Гл. вѣсти. „Право“ 1873.

И твой единъ синъ Българно,
Виси на него съ страшна сила.
Гарванътъ грачи, грозно зловѣщо,
Псета и вълци виятъ въ полето.
Старци се молятъ Богу горѣщо,
Женитѣ плачатъ, пищятъ дѣцата.
Зимата пѣе своята зла пѣсенъ,
Вихрове гонятъ трънѣ въ полето,
И студъ, и мразъ, плачъ безъ надѣжда,
Навѣватъ на тебъ скръбъ на сръцето.
Умръ той вече, юнашка сила
Твоитѣ тиранѣ скриха въ гроба.
О! майко моя, родина мила!
Плачи за него, вълни сждѣнна!

Така завърши живота си българскиятъ юнакъ. Съ своята много-годишна борба за свобода той остави въ потомството неизгладенъ споменикъ.

Доклѣ съществува българскиятъ народъ името на тоя народенъ прѣдтеча ще се споменува съ благоговѣние и името Левски ще служи символъ на самоотвържение и самопожъртвование за общото благо.

Итака, нека възсѣединимъ гласътъ си синца и да поменемъ българскиятъ борецъ за неговитѣ заслуги. **Вѣчная паметъ!**

Тутакси слѣдъ чудесното ни освобождение бѣ се родила мисль за построение паметникъ Левскому, на мѣстото, гдѣто той е обѣсенъ въ София. Тая мисль е била приета съ ентузиазмъ отъ софийскитѣ граждане. Съ една малка сума пожъртвования бившиятъ Соф. град. съвѣтъ бѣ почналъ да гради паметникътъ. Нѣ скоро подиръ това, не се знае защо, работата по паметника се сире и стои до днесъ; минххх се отъ тогазъ 3 години и не се знае даже що станахх камънетѣ приготвени за тоя паметникъ!

Ето какъ тѣжи и оплаква нашата апатия г. Величковъ въ своето стихотворение:

Коя ржка е хвърлила
Тѣзъ камъне? Кой тжй безъ жалъ
Съсъ тая паметъ свята, мила,
Безсрамно се е подигралъ?

Коя безбожна, глупа злоба
Играла си е гнусно тамъ?
О Левски! Коститѣ ти въ гроба
Не разбунтува ль тоя срамъ?

Духътъ ти нѣма ли да стане
Името ти да защити?
Не ше ль сърцито да застане
Ругателитѣ да смути?

Съсъ паметъта ти се присмиватъ.
Униженъята своя дихъ
Надъ нея съ вѣтъра разливатъ,
И ти стоишь въ гроба тихъ!

Гнѣвътъ и гордостъта блѣстѣхъ
До смъртний часъ въ мжжкий ти взоръ.
Ни мжкитѣ ти тѣхъ стреснахъ,
Нито смъртъта, ни злий затворъ.

Защо ти бѣхъ тѣ тогава
Бать днесъ немогътъ защити
Опозорената ти слава
Която въ калъ и срамъ лѣжи?

Левски! Кажи. Какво станахъ
Та търпѣхъ мирно тоя срамъ?
Или и тѣ съсъ тебъ умрѣхъ
И несправедливъ сж въ гроба тамъ?

Иль чакашъ живатъ за тебе,
Възмутени, да искатъ мѣсть,
Катъ видятъ тая кадь възъ себе,
Завистливи за свойта честь?

Тѣ силно, страстно сѣ заняти
Съ дѣла отъ цѣ-живъ интересъ.
Сѣнища миди, цѣли святи
Поглѣщатъ мислитъ имъ днесъ.

Отъ работа едва надвиватъ.
Тѣ искатъ днесъ отъ все душа
Умрѣлитъ въ миръ да почиватъ.
Доше имъ нѣбога реда.

Така единъ день си казахъ:
«Това е, братъя срамота.
Къмъ тѣзъ за нази що умрѣхъ;
Грѣшна е немарливостъта.»

Тазъ немарливостъ би грижлива,
Напна се и се замори.
И о позоръ, о срамъ, горчива
Насмѣшка, ето що стори!

Защо на миръ го не остави.
Бато туй да стори е могла?
Свободата го забрави.
А ний хвърлихме го въ калъта!

Забвенъето ни не смущава,
Безсмъртний мѣченикъ герой,
Не плаши неговата слава:
Паметници си има той.

Не стига ли едното име?
Не стига ли за този герой
Този наметникъ неразрушими:
Дѣлото що извърши той?

Съ блѣскъ славата му не свѣти ли?
Надъ тѣзъ священитъ мѣста.
Що еж на вѣки освятили
Мъченичеството, смъртта?

Тѣзъ наметници горделеви
Отъ времето не се боѣтъ.
Гнѣвътъ, враждата завистливи
Всеу надъ тѣхъ ще се ярѣтъ!

И непочитанъето става,
Безъ страхъ посѣга днесъ на тѣхъ
И глупаво го залѣпява
Съ съ святотатство, се единъ грѣхъ!

* * *

И тоя срамъ не ни бунтува.
И пада туй пятно възъ насъ
И нийдѣ, нийдѣ не се чува
Единъ възнегодуванъ гласъ!

Гледайте въ тѣзъ блатища кални.
Е тамъ, дѣ жабата се крий,
Тѣзъ камънье мръсни, печални,
Потъждали въ нечистотий.

Днесъ три години вече става
На вѣтроветъ еж за смѣхъ
И времето злѣ упражнява
Прѣзрѣнието си надъ тѣхъ.

Гледайте тамо дѣ се прозѣва
 Циганинѣтъ дрипавъ, немитъ,
 Дѣ кучето си пзлѣжава
 На слѣнне мързела честитъ.

Защо минувате съ прѣзрѣние?
 Защо отвършате глава?
 На нашето самоунижение
 Е грозенъ паметникъ това!

Най-напоконъ, на завършване ние ще искажемъ слѣдущата надѣжба. Паметникътъ на Левский на скоро ще се почне и довърши. За това прѣди нѣколко врѣме е билъ възбуденъ въпросъ въ Соф. градски съвѣтъ и твърдѣ съчувственно е посрѣщанъ. Стига само да се избере една комисия да се заемне съ тая работа, като прибере помощта, събрана и отъ другитѣ градски съвѣти низъ България.

Да, паметникътъ на Левский скоро трѣбва да се въздигне!

София 1882 г. Мартъ 20 день.

ПРОВЕРИО - ПРОВЕРИО

1 м. 92